

USAID
FROM THE AMERICAN PEOPLE

ABA RULE OF LAW INITIATIVE

ÎNGRIJIREA ȘI ÎNTREȚINEREA COPIILOR

Autor: Aliona Chisari

CUNOAȘTE-ȚI DREPTURILE!

Martie 2009

CINE ESTE CONSIDERAT COPIL?

Se consideră **copil** persoana care nu a împlinit 18 ani (majoratul).

CE TREBUIE SĂ FACEM ÎN CAZUL ÎN CARE GĂSIM UN COPIL LIPSIT DE ÎNGRIJIRE PĂRINTEASCĂ?

Orice persoană care are informații despre un copil lipsit de îngrijire părintească este obligată în termen de 3 zile să anunțe acest lucru autorității tutelare de la locul aflării copilului. Autoritatea tutelară, la rândul ei, în termen de 3 zile este obligată să efectueze un control al condițiilor de trai ale copilului și, dacă se confirmă lipsa îngrijirii din partea părinților, va lua copilul la evidență și va asigura protecția lui.

Atenție! Pentru a anunța autoritatea tutelară trebuie să vă adresați la Direcția generală învățământ, tineret și sport din raion. În unele raioane atribuțiile în domeniul tutelei și curatelei au trecut către Secția asistență socială și protecție a familiei.

CINE ESTE OBLIGAT SĂ AIBĂ GRIJĂ DE COPIL?

De copil, de regulă, au grijă părinții. Copiii născuți în afara căsătoriei au aceleași drepturi ca și cei născuți în căsătorie.

Atenție! Dacă părinții nu pot avea grijă de copil, acesta va fi ajutat de către frații și surorile majori sau de către bunei. Aceste persoane sînt obligate să-l ajute numai în cazul în care au surse suficiente.

CE SE ÎNTÎMPLĂ CU COPILUL ÎN CAZUL ÎN CARE PĂRINȚII PLEACĂ ÎN STRĂINĂTATE?

În cazul plecării părinților peste hotarele țării copilul trebuie lăsat în grija unui matur. Acestuia trebuie să i se stabilească calitatea de tutore (curator) pentru a putea reprezenta interesele copilului.

Atenție! Copiii lăsați fără supravegherea maturilor pot deveni victime ale traficantilor de ființe umane, ale altor infractori sau pot ajunge în stradă.

CE SE ÎNTÂMPLĂ ÎN CAZUL ÎN CARE PĂRINȚII (UNUL DINTRE EI) NU AU GRIJĂ DE COPIL?

- Dacă părinții nu au grijă de copil acesta poate să anunțe autoritatea tutelară, iar de la vârsta de 14 ani se poate adresa și în instanța de judecată.
- Dacă unul dintre părinți nu are grijă de copil, al doilea părinte, tutorele sau reprezentantul autorității tutelare se pot adresa în instanța de judecată pentru a cere plata pensiei de întreținere.
- Dacă părintele intenționat nu-și îngrijește copilul, refuzând să ofere acestuia mijloace bănești stabilite prin hotărîre judecătorească, va fi pedepsit conform legii. Codul Penal al Republicii Moldova prevede în acest caz pedepsirea cu amendă de la 200 la 300 unități convenționale (unitatea convențională este 20 de lei) sau cu muncă neremunerată în folosul comunității de la 100 la 240 de ore, sau cu închisoare de pînă la 2 ani.
- Dacă nu-și îndeplinește obligațiile părintești, inclusiv dacă nu plătește pensia de întreținere, părintele poate fi decăzut din drepturile părintești. În acest caz al doilea părinte, tutorele copilului, autoritatea tutelară sau procurorul se pot adresa în instanța de judecată pentru a cere decăderea din drepturile părintești.

CINE ESTE OBLIGAT SĂ ÎNTREȚINĂ COPILUL ÎN CAZUL DIVORȚULUI PĂRINȚILOR?

În caz de divorț părinții, adresîndu-se în judecată, se pot înțelege cu cine vor rămîne copiii și cine va plăti pensia de întreținere. Dacă nu există o astfel de înțelegere, sau dacă ea nu corespunde intereselor copilului, judecata va stabili cine va plăti pensia.

CARE ESTE MĂRIMEA PENSIEI DE ÎNTREȚINERE?

Pensia de întreținere pentru copilul minor se plătește din salariul și/sau din alte venituri ale părinților în următoarea mărime:

- 1/4 din sumă - pentru un copil;
- 1/3 din sumă - pentru 2 copii;
- 1/2 din sumă - pentru 3 și mai mulți copii.

Pensia poate fi micșorată sau mărită de instanța de judecată. Dacă părintele care trebuie să plătească pensia de întreținere are un venit neregulat sau nu are venituri, instanța de judecată poate să stabilească pensia într-o sumă bănească fixă plătită lunar sau, concomitent, într-o sumă bănească fixă și sub forma unei cote din venitul persoanei.

Atenție! În cazul necesității de participare a părinților la cheltuieli suplimentare în favoarea copilului (boală gravă, mutilare a copilului etc.), dacă nu există un contract între ei, instanța judecătorească poate obliga pe fiecare dintre părinți să participe la astfel de cheltuieli.

CE TREBUIE SĂ CUNOAȘTEM ÎN CAZUL ÎN CARE PERSOANA NU RECUNOAȘTE CĂ ESTE TATĂL COPILULUI?

- Copilul născut din părinți căsătoriți, ori în timp de 300 de zile din momentul desfacerii căsătoriei, declarării căsătoriei nule sau decesului soțului mamei copilului are ca tată pe soțul (fostul soț) al mamei, dacă nu a fost stabilit contrariul.
- Dacă copilul este născut din părinți necăsătoriți și aceștea nu au depus o declarație privind recunoașterea paternității (a calității de părinte) la organele de stare civilă, paternitatea se va stabili de către instanța de judecată.

Atenție! Nu pot contesta paternitatea (calitatea de părinte) următoarele persoane:

- soțul care și-a dat acordul scris la fecundarea artificială sau implantarea embrionului soției;

- persoana care a fost înscrisă drept tată al copilului în baza declarației comune a acesteia și a mamei copilului sau în baza declarației proprii, dacă în momentul depunerii declarației știa că nu este tatăl copilului.

CARE SÎNT DREPTURILE COPILULUI RĂMAS FĂRĂ OCROTIRE PĂRINTEASCĂ?

În cazul lipșirii părinților de drepturile părintești, în cazul luării copilului fără lipsirea de drepturile părintești precum și în alte cazuri în care copilul rămîne fără îngrijire părintească, copilul va fi protejat prin alte forme:

- plasamentul în cadrul familiei lărgite (extinse);
- adopția;
- tutela (curatela);
- plasamentul la un asistent parental profesionist;
- plasamentul într-o casă de copii de tip familial;
- plasamentul într-o instituție rezidențială.

Plasamentul în familia lărgită este un plasament, care va fi efectuat numai după o convorbire cu persoana căreia urmează să-i fie transmis copilul, evaluarea condițiilor de trai și obținerea informațiilor despre alte persoane ce locuiesc împreună cu aceasta. Persoana care ia copilul în plasament, semnează un acord în scris cu autoritatea locală de protecție a drepturilor copilului.

Adopția constituie un act juridic în urma căruia între adoptat și descendenții săi și adoptator și rudele acestuia apar aceleași drepturi și obligații ca și cele dintre părinți și copii și încetează drepturile și obligațiile adoptatului față de rudele sale de sînge.

Tutela și curatela se stabilește asupra copiilor rămași fără ocrotire părintească în scopul educației acestora, precum și al apărării drepturilor și intereselor lor. Tutela se instituie asupra copiilor care nu au atins vîrsta de 14 ani, după aceasta (de la 14 la 18 ani) ea se transformă în curatelă.

Atenție! Pentru copiii adoptați și cei aflați sub tutelă/curatelă, părinților adoptatori, tutorilor/curatorilor li se plătesc lunar indemnizații în mărime de 200 lei, neavîndu-se în vedere alte prestații bănești (pensia de întreținere, alocația etc.) de care beneficiază copilul.

Nu se achită astfel de indemnizații în următoarele cazuri:

- părintele adoptator este soțul/soția părintelui biologic al copilului;
- părinții copilului sînt apti de a-și îndeplini obligațiunile de educație și întreținere a copilului, dar consimt la instituirea tutelei/curatelei asupra acestora de către alte persoane;
- părinții copilului se află într-o deplasare îndelungată (deplasare de serviciu, plecarea în altă localitate/țară în scopul angajării în cîmpul muncii);
- părintele/părinții copilului locuiesc separat de copil și dispun de condiții necesare pentru educarea și întreținerea acestuia;
- copiii (adoptați sau puși sub tutelă/curatelă) sînt plasați pentru educație și întreținere în instituții de stat și beneficiază de întreținere completă din partea statului.

Plasamentul la un asistent parental profesionist este plasamentul copilului cu o persoană fizică, care asigură la domiciliul său creșterea, îngrijirea și instruirea necesare dezvoltării copiilor pe care îi acceptă în plasament.

Plasamentul într-o casă de copii de tip familial reprezintă plasarea copilului într-o instituție creată în baza unei familii complete, prin decizia autorității administrației publice locale, în scopul întreținerii parțiale și instruirii copiilor rămași fără ocrotire părintească.

Plasamentul într-o instituție rezidențială (*centru de plasament, casă de copii, gimnaziu de tip internat*) trebuie folosit doar în cazurile în care sau epuizat toate celelalte forme de protecție a copiilor rămași fără ocrotire părintească.

Atenție! În cazul copilului aflat sub tutelă sau curatelă pensia de întreținere se va plăti tutorelului sau curatorului. Dacă copilul se află într-o instituție educativă, curativă, de asistență socială sau altă instituție asemănătoare, 50 la sută din pensia de întreținere încasată de la părinți se transferă pe contul instituției respective și se ține evidența pentru fiecare copil în parte, depunerile folosindu-se pentru întreținerea copilului. Restul de 50 la sută se transferă într-un cont deschis pe numele copilului într-o instituție financiară.

Pentru informații adăugătoare puteți contacta următoarele organizații:

1. **Centrul pentru Drepturile Copilului:** mun. Chișinău, str. Sfatul Țării 61, of. 15, tel.: (22) 29-24-29, 29-63-05.
2. **Consiliul Național pentru Protecția Drepturilor Copilului:** mun. Chișinău, Piața Marii Adunări Naționale 1, tel.: (22) 25-01-58.
3. **„Salvați copiii”-Moldova:** mun. Chișinău, str. Constantin Stere 1, tel.: (22) 23-25-82, 23-78-56.
4. **UNICEF-Moldova:** mun. Chișinău, str. 31 August 131, tel.: (22) 22-00-34.
5. **Centrul de Drept Căușeni,** str. Ștefan ce Mare 1/2, tel.: (243) 2-36-80.
6. **Clinica juridică Bălți,** str. Pușkin 38, Facultatea de Drept, bloc 5, tel. (231) 2-44-79.
7. **Clinica juridică Comrat,** str. Lenin 160, oficiul 8, tel. (298) 2-94-80.
8. **Clinica juridică Cahul,** piața Independenței 1, oficiul 107, tel.(299) 3-37-78.
9. **Clinica juridică Tiraspol,** Promuzeul „Octeabrskii”, AOZT „Tirotext”, tel.: (+373533) 2-73-80.
10. **Biroul Asociat de Avocați „Avocații Publici”,** mun. Chișinău, str. Alecu Russo 1, bloc “A”, etajul 3, birourile 317 și 319, tel.: (+373-22) 31-00-65, 31-01-08, 31-02-84, fax: (+373-22) 31-00-17, e-mail: bpap@mail.md.

USAID
FROM THE AMERICAN PEOPLE

ABA RULE OF LAW INITIATIVE

**Publicat de Asociația Avocaților Americani/
Inițiativa pentru Supremația Legii**

Prin intermediul finanțării acordate de către

**Agenția Statelor Unite pentru
Dezvoltare Internațională**

Afirmațiile și analizele incluse în textul de față sunt realizate de Asociația Avocaților Americani/Inițiativa pentru Supremația Legii, care este singura responsabilă pentru conținutul său. Comitetul Director al Asociației Avocaților Americani nu a examinat și nici nu a autorizat conținutul documentului. Prin urmare, punctele de vedere exprimate în prezentul text nu trebuie să fie considerate ca reprezentând politica ABA. Mai mult, nimic din prezentul text nu trebuie să fie considerat asistență juridică pentru cazuri particulare și cei care o citească trebuie să solicite astfel de asistență de la propriul jurist. Această publicație a fost posibilă datorită susținerii generoase a poporului american acordată prin intermediul Agenției Statelor Unite pentru Dezvoltare Internațională (USAID), în condițiile Acordului de Cooperare Asociat Nr. 121-A-00-00-00821-00 și ale Acordului Principal de Cooperare Nr. ENI-A-00-00-0003-00. Asociația Avocaților Americani/Inițiativa pentru Supremația Legii este responsabilă pentru conținutul prezentului text care nu reflectă neapărat punctul de vedere al USAID sau al autorităților Statelor Unite.

**Datele de contact ale biroului din Moldova
al Asociației Avocaților Americani/Inițiativa pentru Supremația Legii
sunt următoarele:**

str. Kogălniceanu 76, etajul 2
2009, Chișinău, Moldova
Tel.: (37322) 23 89 34, 23 89 35, 23 89 36
Fax: (373 22) 23 48 73
E-mail: office@abaceeli.md